

ישראל עזרת

שנת ה'תקל"ח

מחפזי הקדוש "זרע שמשון"

לרבי שמשון חיים נחמני זי"ע א

חמר השבועה כבר נודע ומפורסם לכל ומי שגונב סופו לשבע לשקר ועולה לא מוצלחת ושבועת שקר מכלה כל ממונו ועוד אסור לגנוב דעת הפריות על מנת למקט (פלומר להקניט, לצער) ולצער ואף בשבועה אין נשבעין אפילו באמת ומפל שפן באיוו ערמה שפלב ועוד שבכל מקום שהזכרת ה' מצויה ח"ו עניות מצויה ומי שמוזכר השם לשוא גורם עניות לעולם בר מינו, וזהו "לא תגנוב" שגונב הפוכה מהעולם וזהו אך הגלות וכל הגנה מהעולם הזה בלא ברכה באלו גזול וכו' (ענין ברכות דף לה ח' וצ"ל) וכל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא.

נכר מחייו בצלו של גדול הרמאים ואביר הנוכלים, ויוסף הצדיק, שכל ענינו קדושת היסוד, הורד מצרומה למקום המקלל ביותר בעולם בענינים אלו. ובכך הוכיחו שמעשיהם לא נבעו רק מטבעם הטוב ומהמגורים בסביבה קדושה של האבות, אלא מחמת אהבת השם יתברך, ולשם כך עמלו ביצע רב בעבודה עצמית, לבנות את בנינים הרוחני הנה מתוך עבודה עצמית בעמל ויוע רב, כפי שבא לידי בטיב בנסיונות.

וכן למשה רבינו עליו השלום, שהיה "עניו מאד מכל האדם" (במדבר יב, ג), "שפל וסבלן" (רש"י שם) הציב השם יתברך לפתחו את משימת ההנהגה, המהנה אתגור מתמיד של שלטון וכת, ששפלי הדעת ובעלי ענה מתרחקים מזה. ובזה הוכח שענותנותו לא נבעה רק מצד טבעו אלא מאהבת השם ומהבטול המחלט אליו יתברך. ולכן כמנהיג ישראל לא חשש לומר לפנות אליו יתברך בדבורים הנשמעים קשים, בסגנון שאינו תואם לסבלנים ונמוכי רוח. והשם יתברך שמח והודה לו על כך (ענין ברכות לב ע"א) ובידעו שזה רצון השם שיינהג כך, דחה את טבעו הרך והסבלן, לעשות את שליחותו.

וכן דוד המלך עליו השלום ש"נברא מיסוד האש המרתית" (ענין לרבינו אור החיים הקדוש בדרשותיו "מאור החיים" כז), וכפזה קשה לו עד מאד להודות בטעויות, הציבו לפתחו נסיונות מעין אלו, ומאהבת השם יתברך שאליו היה משעבד, הודה ולא בוש. ובזה הוכח שגם הצדדים האחרים במעשיו הטובים לא נבעו מצד יסוד חומרו, אלא מאהבת השם יתברך.

וכן בכל צדיקי הדורות, נזכיר לדגמה את הפעל שם טוב הקדוש, שכל חייו השתדל לפרסם את השם יתברך בעולם, ודוקא בזה שקד ה'בעל דבר' להערים עליו נסיון, שבהיותו בנסיעה ביים, הסיתו לעבר על דת. והוא הקדוש לא נפל ברוחו

יוצא לאור על ידי בית המדרש "החיים והשלום" ניו יורק • פרשת תזרי • גליון 167 • התשפ"ג

הנסיון יוכיח

גם ידוע, כל תכונה, טובה או חלשה, שמאפיינת את האדם הפרטי בעולם הזה, מקורה בשורש נשמתו ובחינת גלגוליו הקודמים ובתקון שעליו לעשות בעולם הזה, ובכלל זה הנסיונות השונות שיש לבני אדם לטוב ולמוטב, ובהם תלויה תשובתו (ענין "שער הגלגולים" הקדמה ו, והקדמה טז), והרחבנו בזה בעבר (במאמר לפרשת ויחי), מספרים וסופרים.

ובדרך אגב, נמצאנו למדים גם על החוכה דרון לכך זכות כל אדם הנראה שונה מאתנו, כי לכל אחד יש נסיונות השכיחים רק לו עצמו על פי ענינו ואין בדומה לו אצל אחרים, ומדק מדברי המדרש, "נומד בנסיונו" לעשיר - נסיון המתאים לו ולעני נסיון המתאים לו. והדברים נכונים גם על עשירים בדעת ובמדות, ביחס לעניים בענינים אלו. וכן להפך. ולעולם אין אדם יודע מה בלבו של חברו ומה הם כחותיו האמתים. וכדברי הרמב"ן באגרתו המפורסמת "אם עשיר"..." "ואם הוא עני"..." וכמוכן שלצד למוד זכות על כל אדם, יש להתרחק מהשפעתו הרעה, גם אם זה מחיב להתרחק מהאדם עצמו. ואין כאן מקום להאריך.]

מעשה אבות סימן לבנים

וכאשר נתבונן בראי הדורות, נוכח שהנסיונות שנתנסו אבות העולם, היו בשטחים המנגדים לטבעם; לדגמה, אברהם אבינו עליו השלום אחוז במדת החסד, רק להשפיע טוב על הזולת. אם חשבנו שחסדיו נבעו רק מטבעו וממזגו הטוב, באו הנסיונות של גרוש בנו ישמעאל ועקדת בנו יצחק, והוכיחו שכל טבעו היה רתוק לאהבת הבורא יתברך שמו וזו גוברת על טבע החסד הטובע בו, ובכחות השם יתברך ישיש וישמח לעשות גם פעולות שנוגדות את מדת החסד והנהיגה ומצטירות כאכזריות.

וכן יצחק אבינו עליו השלום, שכל ענינו גבורה ודין, ואנשים בעלי טבע זה אינם מסגלים לשהות בחברת חוטאים ורשעים ובפרט באלו המורדים בהשם יתברך ועובדים לאילים, ואף על פי כן בכיתו הקדוש היו נשות עשו מקטירות לעבודה זרה, וכיין שידע יצחק כי רצון השם יתברך שלא להרחיק את עשו מבתו (כפי שהכאנו בעבר בענין זה) על אף שמעשיהם גרמו "מרת רוח ליצחק ולרבה" (בראשית כו, לה), הניחם יצחק בביתו, והוכח שגם הנהגתו במדת הגבורה לא נבעה מטבעו אלא מאהבת השם יתברך.

וכן יעקב אבינו ויוסף הצדיק עליהם השלום, שגולדו שלמים וטהורים, עברו בכור הנסיון במקומות הנוגדים את טבעם הטוב; יעקב אבינו שהיה תכלית הישר והצדק, נאלץ לעשות זמן

במעמד הר סיני, כאשר ישראל שמעו את קול השם יתברך מדבר עליהם, נחרדו ובקשו ממשה רבינו עליו השלום (כ, טז) "דבר אתה עמנו ונשמעה נאל ידבר עמנו אלקים, פן נמות". משיב להם משה רבינו (כ, יז) "אל תיראו, כי לבצעור נסות אתכם בא האלקים" ורש"י מפרש "נסות אתכם" שהוא לשון גדלה - "לגדל אתכם בעולם שיצא לכם שם באמות שהוא בכבודו נגלה עליכם" (ובעזרת השם יתברך נחייב על כך ברשימה נפרדת). אמנם רבים מהמפרשים מסבירים שהוא לשון נסיון, כפשוטו. וממשיך משה רבינו (שם) "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו". מסבירים, שמעמד הר סיני הלביש אותנו יראת שמים, הנותן כח לעמוד בכל נסיון.

נסיונות מנגדים לטבעים

ונראה להרחיב בזה ע"פ דברים שהזכרנו בפרשת בא, שהשם יתברך מביא נסיון לאדם כדי לגלות על ימי השגרה שלו. ומשמעות הדבר, שאדם שטבעו טוב בתחומים מסוימים תנסה בתחומים המנגדים לטבעו. וכאשר יעמוד בנסיון, יוכח שגם הנהגתו בתחומים שהצטיין בהם, נבעו מיראת שמים ולא מרגשות אנושיות גרידא.

ומובא בספרים, שצדיקים בעלי מזג קנאי, נכחנו במדת החסד והצדקה. וכאשר עמדו בזה קבלו הפכה לקנאותם ונכו לשכר גדול על כל פעלם (וענין לבעל התניא ב"אור תורה פר' שמיני). וכיוצא בזה מביאים גם על הרחמן והחומל, שפדי לזכותו לשכר על רחמנותו, היה עליו להוכיח שמניעיו נובעים משעבוד נפשו להשם יתברך שצנה על כך, ולכן נסו אותו בדברים שעליו לגבור על רחמיו. וכן נראה משמע מדברי חז"ל בשמות רבה (פרשת משפטים לא, ג) "אשרי אדם שהוא עומד בנסיונו, שאין בריה שאין הקדוש ברוך הוא מנסה אותה, העשיר מנסהו אם תהא ידו פתוחה לעניים, ומנסה העני אם יכול לקבל יסורין ואינו כועס, שנאמר (ישעיה נח, ז) ועניים מרודים תביא בית. ואם עמד העשיר בנסיונו ועושה צדקות, הרי הוא אוכל ממונו בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, והקדוש ברוך הוא מצילו מדינה של גיהנם, שנאמר (תהלים מא, ב), אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. ואם עמד העני בנסיונו ואינו מבעט, הרי הוא נוטל כפלים לעתיד לבוא, שנאמר (שם יח, כח) כי אתה עם עני תושיע. ממי אתה למד מאיוב שנתהוה בעולם הזה ושלם לו הקדוש ברוך הוא כפלים, שנא' (איוב מב, ג), ויסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה". וכו' (ע"ש גם ההפך - עשיר שעינו רעה וכו').

ולא התיאש חלילה (עין' לקוטי מוהר"ן) חלק ב סימן מח וב"שיח שרפי קודש" חלק ו אות תקלו). מעמד הר סיני החדיר בנו יראת שמים את הפח לפעל לשם שמים, שכל מעשינו יהיו מיראת השם ולא רק מחמת הטבע הטוב. ועל דרך זה נראה לרמז בלשון הכתוב "כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" - העמידה בנסינות, מהיותם באים בשטחים המגנדים לטבע ולאפי, מוכיחים שהיראה מהשם יתברך מנחה אותנו בכל מעשינו ולא מחמת הטבע והמזג הטוב. וכאשר אדם משעבד להשם יתברך, מצליח להתגבר על טבעו שלא יביאהו לידי חטא.

זהירות מנפיון!

ולמקרא דברים אלו יש לזכר ולהזכיר שכל האמור הוא רק כאשר השם יתברך שולח נפיון, שאז זוכה לשמירה עליונה, אך בשום אופן אין לאדם להביא את עצמו לזה, ואדרבה מטלת החובה לאדם להתאמץ לברוח מן הנפיון, וכדרך שמבקשים כל יום "ואל תביאנו לא לידי נפיון ולא לידי בזיון". וכל הצדיקים שעמדו בנסינות, היו נסיונות שלא נכנסו אליהם בעצמם, אלא שהשם יתברך ניסה אותם. ואלו אחרים שנכנסו בעצמם נפלו בארץ קשה והרחקנו על כך בעבר ועין' ל"לשם" בספר דע"ה (חלק ב' דרוש ד' ענף יט סוף סימן ו וענף כ') השם יצילנו.

ונראה לרמז זאת בלשון הכתוב "כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים" - רק השם יתברך יכול להביא אותנו לידי נפיון, כי רק בזה תהיה יראתו על פנינו תמיד, ורק כך אנו מבטחים "לבלתי תחטאו" - שנעמד בנפיון ולא נחטא.

בשיחה שנשא רבי צבי שינקר זצ"ל ראש ישיבת "בית דוד", הגדיר אדם גדול - שידוע מה זה יצר הרע, ואיך צריך לפחד ממנו. והביא כמה עבודת ביראת הצדיקים מפני הפנייה לנפיון, ואמר שפעם נתבקש הגאון המפרסם רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שידבר בפני נשים, אך הוא סרב בתקף, ועל אף ההפצרות המרבות לא הסכים בשום אופן לזה. שאלוהו: אם אתם לא תדברו, אז מי כן ידבר?!... אמר לו רבי יחזקאל: תדעו לכם שהיצר הרע מחפש הזדמנות, וגם לעת זקנה כשבן אדם חלש, צריך לפחד ולהזהר! ואני הפרתי כאלו שהיו תלמיד חכמים, שהיצר הרע תפש אותם לעת זקנה... ואני לא רוצה לתת לו

הזדמנות, וממילא אני לא יעשה את זה! עוד ספר, על אחד הצדיקים שזכה להפיר - רבי חיים טודרוס הרשור שנהיה עובד ה' מפלג מאד, לא פסק פומיה מגירסא, דקדוק ההלכה שלו היה על כל תנועה ותנועה עד קצה האחרון. והוא היה אומר שעור במשנה ברורה, וידע את כל המשנה ברורה בעל פה, כל סעיף וכל סעיף קטן, ובמהלך הלמוד עשה עצמו כאלו שהוא קורא, עשו נסיונות והפכו לו דפים - והוא אמר הלאה את השעור... ופעם הפריעו לו ילדים באמצע השעור, ורבי חיים בקש ממישהו שייעיר להם שלא יפריעו. כמובן שאותו אדם עשה את מבקשו של הצדיק. עם זאת, בידעו שרבי חיים נזהר מעולם שלא להטריח אף אדם, התפלא מדוע בקש ממנו שייעיר לילדים ולא עשה זאת בעצמו? וכשחזר שטח בפניו את תמיתהו: מדוע לא העיר להם בעצמו? השיב לו רבי חיים: כשהייתי צעיר הייתי פעסן גדול, הן אמנם ברוך ה' כבר עשרים וחמש שנה לא פעסתי אף פעם, אלא שאני תמיד דאגתי שלא אבוא לידי נפיון שיהיה עלול להיות לי פעס, ולכן לא פעסתי כל השנים האלו, ובכל זאת, עדין איני יודע בברור האם שרשתי את המדה הזאת לגמרי, או שבפנים הלב יש עוד איזה משהו, וממילא גם היום אני צריך להזהר שלא להכניס את עצמי למצב שיכול להביא לידי פעס! 'ותוכחה' היא מהדברים שבקלות יכולים להביא לידי פעס, לפעמים מוכיחים ילדים ואז הם בדרך ארצה מרגיזים... וממילא 'ותוכחה' זה פרצה שיכולה להביא את האדם לידי פעס, והיות וקבלתי על עצמי שלא להכניס לנפיון של פעס - לכן לא היתה לי ברירה ובקשתי להטריח אותך. וחתם הגר"צ מעשה זה: "זה הלא מבהיל על הרעיון, נראה מה זה מדה! אם הייתם יודעים איזה שלמות היה לאדם הזה ב'בין אדם לחברו', זה כלל לא מעלמא דרין, אפילו בבית, ספרו עליו דברים נוראים, אבל אעפ"כ לא היה בטוח אם זכה לשרש את המדה עד הסוף. וזה הפשט 'שיעיר עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד', ששרש את כל המדה, עד קצה האחרון, עד השרש האמתי, ואז אפילו אם יבוא שוב לידי נפיון - זה כבר השתרש אצלו עד הסוף, ולא יכשל. זה מה שכתוב כאן ברמב"ם, זה תשובה אמיתית, זה כוח ההתחדשות".

עוד ספר רבי צבי שינקר זצ"ל (במשאו בפתיחת

כולל קדשים, אשדוד, ה'תש"ע, נפתח מגילון שיחתי שנה ב' גליון סט. לקמן הדברים כלשונו) "אבי זצ"ל אמר שעור בבית הפנסת הגר"א בתל אביב, היה שם יהודי זקן, ר' יעקב, הפרתי אותו, אמרו שהוא בן מאה, אבל הוא היה במלא כחו, והוא ספר לאבי זצ"ל ספור מבהיל על הרעיון, הוא היה תושב מינסק, ובמלחמת העולם הראשונה רבי חיים מבריסק היה במינסק, היו באים אליו הרבה מכתבים, וכשהוא היה צריך להחזיר ולכתב את הכתבת באותיות אנגליות היה בא לר' יעקב הזה ומבקש לו שכתב, והוא התיסר מזה מאד רבי חיים צריך לטרח לבוא אלי הביתה?! ואמר לרבי חיים שהרבה ישלח מישהו לקרא לי, אבל רבי חיים לא הסכים בשום אופן: אני צריך טובה ממך ואקרא לך אלי?! עד שהיהודי הזה לא יכל לשאת זאת, רבי חיים כבר היה חלש מאד במינסק, צרות הכלל וה'ציונים'... המצב של רבי חיים היה נורא ואיום, הוא באמת נפטר מיד אחרי המלחמה, והוא צריך לבוא אליו בשביל הכתובות, אז יום אחד הוא אמר לרבי חיים, מה הבעיה, תשלח אלי את הבן, הבריסקר רב, יש לו תפיסה טובה, ותוך שעה אני מלמד אותו לכתב אותיות אנגליות, אפילו לא צריך לדעת מה כתוב, רק את האותיות. אמר לו רבי חיים: החובה על אב היא לדאג שהבן ילך בדרך השי"ת, ומה יותר שלא להכניס אותו לנסינות, והלא עכשו עולם של תהפוכות, מי יודע מה יהיה אחרי המלחמה, אם יהיה מקום בבריסק להיות רב, ולא יהיה בפית מה לאכול, ובני יצטרך ללכת לחפש פרנסה, אז אני לא רוצה להכניס אותו לנפיון בפרנסה, ואני רוצה שלא ידע כלום שיוכל להיות רב או שמש או מלמד!... תשמעו על מי הוא הלך לדאג כאן, שלא יכנס לנפיון בפרנסה!"

והיה רצון שישמרונו השם יתברך מכל נפיון שלא נבוא לידי בזיון, ונזכה שתהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא ויהיו כל מעשינו לשם שמים, ויראנו בישועתו יתברך וישלח רפואה שלמה לכל חולי עמו ישראל ובכללם לשושנה בת טובה לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים בכריאות איתנה קבלת פני משיח צדקנו שבע שמחות וכל טוב סלה.

משיחות הסגידים שליט"א

הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומברך

ימי השובבי"ם

למוד התורה הקדושה היה הדבר המרכזי אצל כ"ק מרן ה'שפע חיים' מצאנז (אוצר חיים) זצוק"ל בכל ימי חייו, ובימי השובבי"ם קבלו הדברים משנה תקף ועז, כשהוא עומד ומעורר על למוד התורה הקדושה כי זה מועיל יותר מן הכל. ("אוצר חיים" צאנז. המשך הדברים במדור הסגלות)

סגולות לטעם סגולה • יצועות לטעם נושע בה' סגולה לנצח את היצר

וכך היה מרגלא בפומיה לספר מה ששמע מאביו הרב הקדוש מרודניק זי"ע, ששמע מהרב הקדוש מודוקלא זי"ע, אהיו של הרב הקדוש ה'דברי חיים' זי"ע, שהעיד על עצמו בכתאי לישנא: "צמתי משבת לשבת, עמדתי מתחת לקרח וקפאתי בהרף, וכו' - ממישך באופני סגוף קשים ביותר שעשה לעצמו ע"ש וקלחתר כל זאת" - הפטיר ואמר - "אני אומר לך שאאת 'תפחור' הזה - היצר הרע, אי אפשר לנצח אלא רק עם דף גמרא ותוספות!" ספור נורא זה היה שגור מאד על לשונו של רבינו זצוק"ל. וכפי שהתבטא פעם: "אני מוכר לחזר על זה אפילו מאה אלף פעמים..." כי עקר החסידות אינו אלא 'דף גמרא ותוספות' ("אוצר חיים" צאנז).

איך קרוב הבריות מקימות את העולם?

בדי להמשיך קיום לעולם יצר הבורא ית"ש תחושות נתינה ואהבה בין הברואים. שני גופים הקרובים ברמתם מאותה "משפחה" בבריאה אך שונים במבניהם, חשים דחף להתקרב זה לזה והתוצאה שמירת הקיום של אותו מין על פני האדמה. פעלתם מלווה באין ספר של תהליכים ותנאים שהם עצמם אינם מודעים להם.

להצלחת יונה בן בנימין • ענבל בת דבורה לרפואת מלכה בת מארי ורחמונה • שלום בן אסתר • נועם בן זוד • דבורה בלומה בת פריה • שלמה בן יצחק • לייגה הגון עמרם בן סוניה • אברהם בן רחל • אברהם זוד בן חנה חנינה • אליהו מכלוף בן הרב הגאון יוסף חיים

לעילוי נשמת יקות רוזה בת זימול עזיה ע"ה. נעמי בת שמחה חיה ע"ה. פליסיה בת מרים ע"ה. נתנאל יאיר בן הרב ניסים.

נתן להוריד באתר בית הנסות www.hv5t.org לתרומות והוצאות info@hv5t.org אפרים ורחיה שובביה ה'ר"ו טל' 3475998229. מתגובות, הקרות וקבלת תגובות באימיל mas819514@gmail.com